

22.10.2015ж

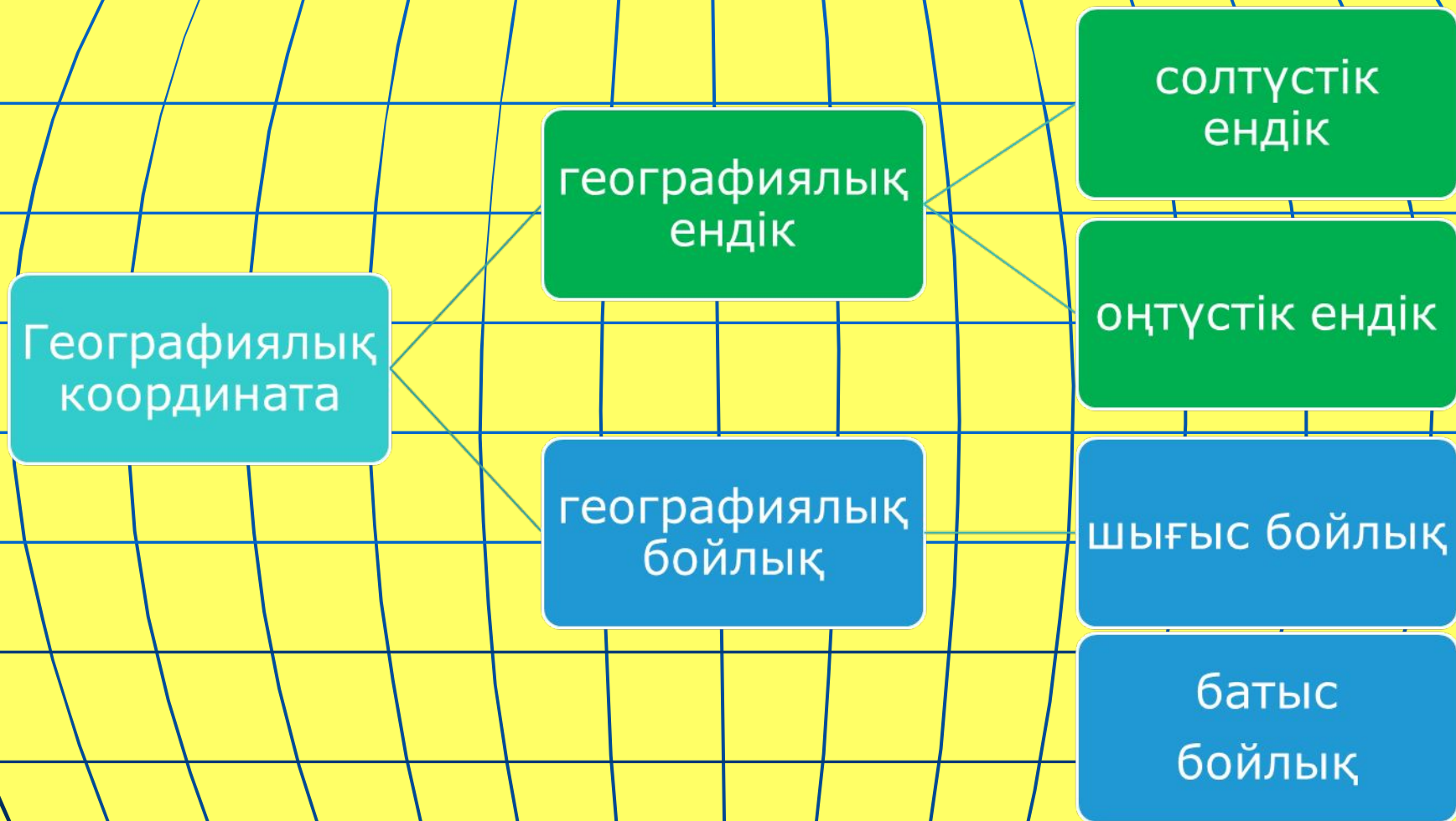
**Сабақтың тақырыбы:
Глобустағы және
географиялық картадағы
градус торы, географиялық
ендік.**

Сабақтың мақсаты:

Оқушылардың жер шар тәрізді екендігі және глобустағы градус торы, паралель, меридиан, экватор туралы түсініктерін қалыптастыру.

Үй тапсырмасын тексеру

1. Географиялық карталарға қандай карталар жатады?
2. Карталардың маңызын түсіндір?
3. Карталар қалай жіктеледі?
4. Глобуспен картаның қандай ұқсастықтары бар?
5. Географияның тілі – карта дегенді қалай түсінесің?

Географиялық координата

Жер бетіндегі экваторға және нөлдік меридианға қатысты нүктенің орнын көрсететін мөлшер. [1] Олар географиялық ендік және географиялық бойлық болып ажыратылады. Географиялық ендік жер бетінің кез келген нүктесіне түсірілген тік сызық пен экватор жазықтығы арасындағы бұрышпен өлшенсе, географиялық бойлық бастапқы меридиан жазықтығы мен берілген нүкте арқылы өтетін меридиан жазықтығы арасындағы бұрышпен өлшенеді.

Глобус

Жердің
нақты үлгісі

Жердің
кішірейтілген
үлгісі

Жер шары 2 полюстен тұрады

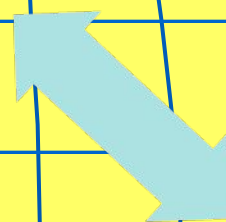
солтүстік

оңтүстік

Географиялық ендік

Географиялық ендік экватордан 0° -тан басталып солтүстік және оңтүстік полюстерге қарай 90° -қа дейін өзгереді. Солтүстік жарты шарда — оң, оңтүстік жарты шарда — теріс болып есептеледі.

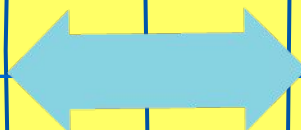
географиялық ендік

Географиялық ендік

1. с.е. (0° - 90° с.е.)

2. о.е. (0° - 90° о.е.)

Географиялық
бойлық

1. ш.б. (0° - 180° ш.б.)

2. б.б. (0° - 180° б.б.)

Географиялық бойлық

Географиялық бойлық бастапқы меридиан жазықтығы мен берілген нүкте арқылы өтетін меридиан жазықтығы арасындағы бұрышпен өлшенеді. Бастапқы (нөлдік немесе бірінші) меридиан ретінде халықаралық келісім бойынша Лондон қаласы

маңындағы Гринвич обсерваториясы арқылы өтетін меридиан алынған.

Экватор

A diagram of Earth's equator. The word "Экватор" is written in a large, yellow, stylized font at the top left. From this word, four orange arrows point downwards and to the right towards four light blue rectangular text boxes. The background is a dark blue grid representing Earth's latitude and longitude lines.

**Жер дәл ортасынан
2-ге бөлінеді**

**Теңейткіш (латын
тілінде аударғанда)**

Ұзындығы – 40 000 км

**Жердің оңтүстік және
солтүстік жарты шарға
бөлінеді**

Параллель

Экваторға қатар
жүргізілген сызықтар

Қатар жүргізуші
(грек тілінен аударғанда)

Меридиан

Солтстік полюсті

оңтүстік
полюспен қосатын

сызық

Түстілік –(латын
тілінен аударғанда)

Градус торы

Белгілі бір градус сайын жүргізілген параллелдер мен меридиандар глобустың бетін тор көздерге бөледі. Оны глобустың градус торы деп атайды.

Кескінде

1. Ол шар тәрізді ...
2. Жердің ең шеткі солтүстік және оңтүстік нүктесі...
3. Жерді дәл ортасынан қиып өтеді...
4. Жердегі экваторға қатар жүргізілген сызықтар ...
5. Жердің солтүстік және оңтүстік полюстерін қосатын сызық ...
6. Не кескінделді ...

Сергіту сәті

Тапсырма

1 ТОП

72° ш.б. 48° с.е

2 ТОП

6° ш.б. 46° с.е

72° ш.б. 32° о.е

3 ТОП

60° б.б. 66° о.е.

4 ТОП

Картамен жұмыс. “иә” – “жоқ”

1. Қазақстан экватордың солтүстігінде.
2. Қазақстан Евразия материгінің батысында
3. 0 Меридиан Қазақстанды басып өтеді.
4. Қазақстан меридианның батысында
5. Қазақстан меридианның шығысында

Жаңа сабақты бекіту

Глобус

Жаңа сабақты қорытындылау

1. Экватор

I Жердің оңт. және солт. шеткі нүктесі

2. Параллель

II. Солт. полюсті қосатын сызықтар

3. Меридиан

III Экваторға қатар жүргізілген сызықтар

4. Полюс

IV. Жерді дәл ортасына 2-ге бөледі

Үйге тапсырма

Глобустағы және географиялық картадағы градус торы, географиялық ендік оқып түсініктерін айту.

Көңіл қойып тыңдағандарыңызға рахмет!

